

BOOK REVIEW

VÁRNAI Dorota: *Wokół polskiej i węgierskiej literatury epoki renesansu.* Budapest: ELTE BTK Szláv Filológiai Tanszék, 2019. 254 s.

Reviewed by *Adrienn Kocsis**

Received: 26 May 2020 • Accepted: 10 July 2020

© 2021 Akadémiai Kiadó, Budapest

Celem monografii jest zbadanie oraz przedstawienie związków kulturalnych i literackich między Węgrami a Polską w epoce renesansu. Oprócz bardzo szczegółowego zaprezentowania tematu, autorka dokonuje też syntezy komparatystycznej węgierskiej i polskiej literatury renesansu. Jest to książka unikalna ze względu na podejmowaną przez nią tematykę. Do tej pory nie powstał żaden utwór w kręgu węgierskiej polonistyki, który tak szczegółowo przedstawiałby kontakty kulturalne, historyczne i polityczne, które miały wpływ na obydwa narody. Wśród węgierskich polonistów Dorota Várnai jest jedyną osobą, która zajmuje się kontaktami i relacjami zachodzącymi w polskiej i węgierskiej literaturze renesansowej.

Na wstępie monografii autorka jednoznacznie określa krąg czytelników. Jest ona skierowana głównie do węgierskich studentów studiujących na polonistyce oraz polskich studentów hungarystyki. Jednakże, książka ta może być ciekawa dla wszystkich osób zajmujących się lub zainteresowanych tym tematem.

Monografia składa się z trzech rozdziałów: wprowadzenia, zakończenia i bibliografii.

We wprowadzeniu autorka określa omawiany temat i powody powstania. W zakończeniu podsumowuje przedstawione w książce tezy. Znaleźć też można podsumowanie w języku węgierskim.

Rozdział pierwszy przedstawia stan badań na temat historii relacji polsko-węgierskich, natomiast w dalszym ciągu autorka zaprezentowała warunki i wspólne punkty rozwoju polskiej i węgierskiej epoki renesansowej. Autorka poświęciła uwagę parametrom rozwoju obydwu narodów pod względem jednostkowym. Zostały wzięte pod uwagę punkty wspólne oraz specyficzne warunki i właściwości historyczne i społeczne dla tego rozwoju.

* Corresponding author: Department of Polish Studies, Eötvös Loránd University, Budapest, Hungary. E-mail: kocsis.adrienn@btk.elte.hu

Rozdział drugi jest analizą cech polskiego i węgierskiego renesansu. Podejmuje też opis polsko-węgierskich relacji w dobie renesansu. W tym rozdziale autorka przedstawia związki intertekstualne, wzajemne oddziaływania, przekłady, zapożyczenia tekstów oraz wspólne motywy.

Następny rozdział dotyka tematu podobieństw i różnic polskiej i węgierskiej literatury renesansowej. Szczególnie ważne są opisy dotyczące rodzajów literackich polskiej i węgierskiej literatury. Autorka dokonuje badania typologicznego, zwraca uwagę na podobne cechy oraz określa różnice między nimi.

Porównanie rodzajów literackich jest bardzo interesujące. Poza tym warto też wspomnieć, że autorka szczegółowo analizuje podobieństwa i różnice, w oparciu o wspólne włoskie korzenie, które nadają rys indywidualności kulturze polskiej i węgierskiej doby odrodzenia. Należą do nich wpływy intertekstualne oraz określenie historycznych i społecznych warunków, które wpłynęły na rozwój kultury renesansu w tych krajach. Podkreślenie podobieństw i różnic jest ważne też z tego powodu, że, chociaż węgierska literatura przez kilka epok wykazuje opóźnienie w stosunku do kultury polskiej, jednak nie zachodzi to w przypadku wczesnego renesansu, przede wszystkim dzięki twórczości Janusa Pannoniusa.

Monografia kończy się węgierskim podsumowaniem, w którym autorka jeszcze raz podkreśla najważniejsze informacje oraz udowadnia postawione tezy.

Książka powstała po wieloletnich badaniach. Jest bardzo dobrym źródłem dla studentów oraz dla tych, którzy są zainteresowani tematem.

